

SÁMEDIGGI

Sámediggiráđđelahttu Sametingsrádsmedlem

Sør-Varanger kommune

DIN CUJ./ DERES REF: MIN CUJ / VÅR REF: BEAIVI / DATO: II ALM. / U.OFF.:
26/472-66 02.03.2026 Offl.[xx]

Gulaskuddan – dárbu sámi fálaldagaide, ortnegiidda ja doaibmabijuide Nuortaguovllu válgabiirres

Sámediggi bovde Nuortaguovllu válgabiirre sámi servodaga searvat gulaskuddamii sámi fálaldagaide, ortnegiid ja doaibmabijuide birra maid ulbmil lea njulget dáruiduhttima vahágiid válgabiirres.

Duogáš

Duohtavuoda- ja soabahankommišuvnna raporttas ja dan olis go Sámediggi ja Stuoradiggi leat meannudan dan, lea čielgasit boahtán ovdan ahte lea stuora dárbu njulget dáruiduhttima dagahan vahágiid. Dáruiduhttin lea hávváduhtán báikegottiid ja háviid ferte dikšut. Vaikko vel leage čađahuvvon viiddes ángiruššan sámi kultuvrra ealáskahttimiin ja nannemiin, de lea báhcán ollu bargu. Ollugat leat giela ja kultuvrra massán, ja sii dárbašit veahki ja doarjaga dan proseassas go áigot gávdnat, váldit ruovttoluotta dahje nannet iežaset sámi identitehta. Leat ollugat geain eai leat arenat sámi searvevuoda várás.

Buot sápmelaččat galget oažžut sámi mánáidgárdefálaldaga, sámegiel oahpahusa vuodđo- ja joatkkaskuvllas, ja vejolašvuoda jeavddalaččat searvat deaivvadanbáikkiide gos lea sámi giella- ja kulturfálaldat.

Sámediggi bovde guvllolaš gulaskuddanproseassaide maid ulbmil lea oažžut ovdan juohke válgabiirre dárbbuid sámi fálaldagaide, ortnegiidda ja doaibmabijuide. Gulaskuddan galgá leat vuodđun go árvvoštallat man muddui ja movt iešguđet sámi válgaguovlluin lea dárbu nannet dahje rievdadit ángiruššama sámi gielaid ja kultuvrra ealáskahttimiin, seaiilluhemiin dahje nannemiin.

2026 giđa dollojuvvojit gulaskuddamat Nuortaguovllu válgabiirres. Dát lea goalmát válgabiire gos dákkár gulaskuddan čađahuvvo. Ovdal leat leamaš álbmotčoahkkimat Davveguovllu ja Lullisámi válgabiirriin. Sámediggi áigu golmma jagi áigodagas doallat gulaskuddamiid buot válgabiirriin.

Ulbmil

Gulaskuddama ulbmil lea oažžut vástádusaid čuovvovaš jearaldagaide:

- Maid sámi báikegottit ja ovttaskas olbmot dárbbasit mii sáhtášii njulget dáruiduhttima vahágiid válgabiirres?
- Maid báikkálaš sámi aktevrrat sáhttet ieža bargat?
- Guđiin surggiin sáhtta leat heivvolaš ovttasbargat suohkaniiguin ja Norgga ásahusaiguin ja organisašuvnnaiguin?
- Maid galggašii Sámediggi láchčit?
- Ovddeš vásáhusaid vuodul Sámedikki doarjagiiguin ja ortnegiiguin – leago dárbu rievdadit dahje nannet daid?

Vai sihkarastit ahte guvllolaš gulaskuddamat miellidibuktet vuđolaš ipmárdusa dárbbuin mat Sámedikki válgabiirriin leat, de sáhtta leat ávkálaš atnit čuovvovaš jearaldagaid vuodđun:

1. Kultuvrralaš ja gielalaš dárbbut:
 - a. Makkár doaimmabijut du/din mielas dárbbasuvvojit sámegeiela nannemii, oainnusmahttimii ja seailluheapmái din guovllus?
 - b. Makkár doaimmabijut du/din mielas dárbbasuvvojit kultuvrralaš doaimmaid ja/dahje árbevirolaš máhtu oainnusmahttimii, nannemii ja joatkagii din guovllus?
2. Máhttu ja gelbbolašvuotta:
 - a. Makkár hástalusaid don/dii vásihehpet kultuvrralaččat heivehuvvon almmolaš bálvalusaid fidnemis, ja maid sáhtta dahkat čoavdin dihte hástalusaid?
 - b. Makkár doaimmabijut du/din mielas dárbbasuvvojit buoridan dihte diđolašvuotta ja máhtu sámi kultuvrras ja historjjás din guovllus?
3. Ekonomalaš ovdáneapmi:
 - a. Movt sáhtta Sámediggi buorebut doarjut báikkálaš sámi ealáhusaid din guovllus?
 - b. Makkár doarjjaortnegat dahje ekonomalaš doarjjaoprográmmat dárbbasuvvojit vai sáhtta dustet báikkálaš sámi dárbbuid?
4. Siviila servodat ja deaivadanbáikkit:
 - a. Leatgo din guovllus doarvái deaivvadansajit ja kulturarenat sámi doaimmaid várás? Jus eai, makkár deaivvadansajit dahje arenat dárbbasuvvojit?
 - b. Maid sáhtta dahkat nannen dihte sámi siviilaservodaga ja organisašuvdnadoaimmaid?
5. Ovttasbargu ja searvevuotta:
 - a. Movt sáhtta Sámediggi veahkin nannet sámi ásahusaid, báikkálaš eiseválddiid ja eará relevánta aktevrraid, ovdamearkka dihte ealáhusaktevrraid, gaskasaš ovttasbarggu din guovllus?
 - b. Leatgo din guovllus dihto ovttasbargodoaimmat dahje prošeavttat maid din mielas galggašii vuoruhit?

Álbmotčoahkkimat

Gulaskuddama olis Nuortaguovllu válgabiirres, bovde Sámediggi álbmotčoahkkimiidda:

- Davvesiiddas, Gilevuonas, njukčamánu 24. beaivvi 2026 dii. 18:00-20:00, Gilevuona girjerádjosis, Strandveien 152, 9790 Kjøllefjord
- Čáhcesullos, njukčamánu 25. beaivvi 2026 dii. 18:00-20:00, Čáhcesullo girjerádjosis, Strandgata 21, 9800 Vadsø
- Máttá-Várjjagis, Girkonjárdgas njukčamánu 26. beaivvi 2026, dii. 18:00-20:00, Thon Hotel Kirkenes, Johan Knudtzens gate 11, 9900 Kirkenes

Álbmotčoahkkimat leat rabas čoahkkimat, ja doppe dulkojuvvo davvisámegeiela ja dárogeiela gaska.

Gulaskuddan

Buohkat geat háliidit, sáhttet ovddidit čálalaš gulaskuddancealkámušaid skovi bokte sámedikki neahttasiiddus. Gulaskuddanáigemearri lea cuoŋománu 7. beaivvi 2026.

Eambbo dieđut ja gulaskuddanskovvi gávdnojit dás:

<https://sametinget.no/politihkka/gulaskuddamat/aktiiva-gulaskuddamat/>

Jus it sáhte searvat digitálalaččat, de lea maiddái vejolaš sáddet gulaskuddancealkámuša poastta mielde.

Sámediggi – Sametinget

Postboks 3

9735 Kárášjohka/Karasjok

Eambbo dieđut

Sámediggi ávžžuha gulaskuddaninstánssaid sáddet dieđu álbmotčoahkkimiid ja gulaskuddama birra eará organisašuvnnaide, ásahusaide dahje ovttaskas olbmuide geain sáhtta leat beroštupmi searvat.

Eambbo dieđut guvllolaš gulaskuddanproseassa birra gávdnojit Sámedikki neahttasiiddus.

Høring – behov for samiske tilbud, ordninger og tiltak i Østre valgkrets

Sametinget inviterer det samiske samfunnet i Østre valgkrets til å delta i høring om behov for samiske tilbud, ordninger og tiltak med mål om å reparere skadene etter fornorskningen i valgkretsen.

Bakgrunn

Gjennom sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og påfølgende behandlinger av rapporten i både Sametinget og på Stortinget, har det blitt tydelig at behovet for reparasjon etter fornorskningen er stort. Fornorskningen har skapt sår i lokalsamfunn som må leges. På tross av den omfattende innsatsen som er lagt ned for å revitalisere og styrke samisk kultur, gjenstår mye arbeid. Mange har blitt frarøvet samisk språk og kultur, og kan ha behov for veiledning og støtte i prosessen med å finne frem til, ta tilbake eller styrke sin samiske identitet. Flere mangler arenaer for samisk fellesskap.

Alle samer skal ha tilgang til samiske barnehagetilbud, samisk opplæring på grunn- og videregående skole, og regelmessige møteplasser med samiske språk- og kulturtilbud.

Sametinget inviterer til regionale høringsprosesser med mål om få frem behovene for samiske tilbud, ordninger og tiltak i hver valgkrets. Høringen skal legge grunnlag for en vurdering av hvorvidt og på hvilken måte de ulike samiske valgkretsene behøver styrket eller endret innsats fremover med hensyn til å revitalisere, bevare eller styrke samiske språk og samisk kultur.

Første halvdel av 2026 holder Sametinget høring i Østre valgkrets. Dette er den tredje valgkretsen der en slik høring gjennomføres. Tidligere har det vært folkemøter i Nordre og Sørsamisk valgkrets. I løpet av tre år skal det holdes høringer i alle Sametingets valgkretser.

Målsetning

Målet med høringen er å få svar på følgende spørsmål:

- Hvilke behov har samiske lokalsamfunn og enkeltpersoner for fremover å kunne reparere skadene etter fornorskningen i valgkretsen?
- Hva kan lokale samiske aktører gjøre selv?
- På hvilke områder kan samarbeid med kommuner og norske institusjoner og organisasjoner være aktuelt?
- Hva bør Sametinget legge til rette for?
- Basert på tidligere erfaringer med Sametingets tilskudd og ordninger, er det behov for endring eller styrking av disse?

For å sikre at de regionale høringene gir en grundig forståelse av behovene i Sametingets valgkretser, kan det være nyttig å ta utgangspunkt i følgende spørsmål:

1. Kulturelle og språklige behov:
 - a. Hvilke tiltak mener du/dere er nødvendige for å styrke, synliggjøre og bevare samiske språk i deres område?
 - b. Hvilke tiltak mener du/dere er nødvendig for å synliggjøre, styrke og videreføre kulturelle aktiviteter og/eller tradisjonell kunnskap i deres område?
2. Kunnskap og kompetanse:
 - a. Hvilke utfordringer opplever du/dere med tilgang til offentlige tjenester som er kulturelt tilpasset, og hva kan gjøres for å møte disse utfordringene?
 - b. Hvilke tiltak mener du/dere trengs for å øke bevissthet og kunnskap om samisk kultur og historie i deres område?
3. Økonomisk utvikling:
 - a. Hvordan kan Sametinget støtte samiske næringer i deres område bedre?
 - b. Hva slags tilskuddsordninger eller økonomiske støtteprogrammer trengs for å møte lokale samiske behov?
4. Sivilt samfunn og møteplasser:
 - a. Er det tilstrekkelige møteplasser og kulturarenaer for samiske aktiviteter i deres område? Hvis ikke, hvilke møteplasser eller arenaer trengs?
 - b. Hva kan gjøres for å styrke samisk sivilsamfunn og organisasjonsliv?
5. Samarbeid og partnerskap:
 - a. Hvordan kan Sametinget bidra til å styrke samarbeidet mellom samiske institusjoner, lokale myndigheter og andre relevante aktører, slik som næringsaktører, i deres område?
 - b. Er det spesifikke partnerskap eller prosjekter i deres område som dere mener bør prioriteres?

Folkemøter

I forbindelse med høringen i Østre valgkrets inviterer Sametinget alle interesserte til folkemøter i:

- Lebesby (Kjøllefjord) 24.mars - kl. 18:00–20:00, Kjøllefjord folkebibliotek, Strandveien 152, 9790 Kjøllefjord
- Vadsø 25.mars – kl. 18:00–20:00, Vadsø bibliotek, Strandgt. 21, 9800 Vadsø
- Sør-Varanger (Kirkenes) 26.mars – kl. 18:00–20:00, Thon Hotel Kirkenes, Johan Knudtzens gate 11, 9900 Kirkenes

Folkemøtene er åpne for alle. Det blir tolking fra nordsamisk til norsk.

Høring

Alle som ønsker det, kan sende inn skriftlig høringsuttalelse gjennom skjemaet på Sametingets nettside. Høringsfristen er 7. april 2026.

Mer informasjon og høringskjema finnes her: <https://sametinget.no/politikk/horinger/aktive-horinger/>

Dersom du er forhindret fra å delta digitalt, kan du også sende oss ditt hørings svar via post.

Sámediggi –Sametinget

Postboks 3

9735 Kárášjohka/Karasjok

Mer info

Sametinget oppfordrer både høringsinstanser og enkeltpersoner til å dele informasjon om folkemøtene og høringen videre til andre organisasjoner, institusjoner eller enkeltpersoner som kan ha interesse av å delta.

Mer informasjon om den regionale høringsprosessen finnes på Sametingets nettside.

Dearvuodáiguin /
Med vennlig hilsen

Silje Karine Muotka
Sámediggepresideanta/Sametingspresident

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent
og sendes uten signatur.*